

PHIM HOẠT HÌNH KUNG FU PANDA 4: TẠO HÌNH, DIỄN XUẤT NHÂN VẬT VÀ THÔNG ĐIỆP VỀ SỰ THAY ĐỔI

LÊ HUYỀN TRANG*

Tóm tắt: “Kung Fu Panda” là loạt phim hoạt hình nổi tiếng của hãng Dreamworks Animation đến nay vẫn giữ được sự chú ý kể từ khi ra mắt phần đầu tiên năm 2008. Trong nỗ lực cố gắng duy trì sức hấp dẫn và kéo dài loạt phim, đội ngũ làm phim của “Kung Fu Panda 4” đã táo bạo trong việc làm mới phần phim, bao gồm cả tạo hình và diễn xuất nhân vật, qua đó muốn truyền tải thông điệp về sự thay đổi.

Từ khóa: Kung Fu Panda, phim hoạt hình, tạo hình nhân vật, làm động, diễn xuất, hãng phim hoạt hình Dreamworks.

Abstract: “Kung Fu Panda” is a popular animated franchise from Dreamworks Animation that still holds audience's attention since the release of the first film in 2008. In an effort to maintain its appeal and prolong the franchise, the filmmaking team of “Kung Fu Panda 4” was bold in refreshing the film, including character design and acting, thereby wanting to convey the message of change.

Keywords: Kung Fu Panda, animation, character design, animation, acting, Dreamworks Animation.

Để duy trì sức hấp dẫn và sự thành công của một franchise⁽¹⁾ kéo dài hàng chục năm không phải là điều dễ dàng. Một phần phim mới xuất hiện vừa phải có những gì quen thuộc đã làm nên thành công của franchise nói chung, của nhân vật trong phim nói riêng, lại vừa phải có những thay đổi, những sáng tạo mới. Nhờ khả năng biểu đạt mạnh mẽ về mặt hình ảnh, tạo hình và diễn xuất của nhân vật từ lâu đã trở thành phương tiện hiệu quả giúp các nhà làm phim thể hiện những ý đồ sáng tạo nghệ thuật, truyền tải

thông điệp của bộ phim. Tiếp nối thành công của những phần phim trước, *Kung Fu Panda 4* (2024) của hãng Dreamworks Animation là một phần phim đã mang đến thông điệp về sự thay đổi, thông qua những hình tượng nghệ thuật độc đáo thể hiện qua tạo hình và diễn xuất nhân vật trong phim.

Giới thiệu *Kung Fu Panda 4*

Kung Fu Panda 4 ra mắt năm 2024 là bộ phim hoạt hình kỹ thuật số 3D, có sử dụng 2D trong một số cảnh và phần giới thiệu; kịch bản bởi Jonathan Aibel, Glenn Berger, Darren

(1). Loạt phim có tựa đề giống nhau, hoặc tương tự nhau và có cùng nhân vật, <https://dictionary.cambridge.org/>

Lemke; cốt truyện bởi Calvin Tsang, đạo diễn bởi Mike Mitchell cùng Stephanie Ma Stine, nhà sản xuất Rebecca Huntley; giám đốc nghệ thuật Peter Maynez; họa sĩ thiết kế Paul Duncan; trưởng phòng nhân vật Robert Vogt; trưởng phòng hoạt hình Sean Sexton.

Poster phim *Kung Fu Panda 4*.

Bộ phim kể về chú gấu Po cùng người đồng hành mới là cô cáo Zhen trên hành trình chống lại phù thủy tắc kè hoa Chameleon với âm mưu thu thập toàn bộ Kung Fu của các bậc thầy để sở hữu sức mạnh vô song, tham vọng mở rộng quyền lực khắp mọi nơi. Nếu như ở cả ba phần trước, Po được xây dựng và gắn liền với hình tượng Thần Long Đại Hiệp thì ở phần 4 này Po được yêu cầu phải từ bỏ hình tượng đó để nhận một vai trò lớn hơn: thủ lĩnh tinh thần của thung lũng Hòa Bình. Ngũ đại hiệp không xuất hiện như là một phần của câu chuyện phim, đồng

hành cùng Po trong những trận chiến trừ gian diệt bạo mà chỉ xuất hiện chớp nhoáng trong cảnh cuối phim để luyện Kung Fu cho Zhen, sư phụ Shifu cũng chỉ xuất hiện rất ít ở đầu và cuối phim. Thay vào đó, Zhen xuất hiện vừa là người đồng hành, vừa là nhân tố mới sẽ thay thế Po để trở thành Thần Long Đại Hiệp khi Po lên làm thủ lĩnh tinh thần của thung lũng Hòa Bình. Đây là một quyết định táo bạo của Dreamworks khi tự họ thay đổi hình tượng nhân vật quen thuộc với khán giả suốt 16 năm qua 3 phần phim đã làm nên thương hiệu giá trị trên toàn cầu. Dreamworks đã tạo nên hành trình cuối cùng của Po với tư cách là Thần Long Đại Hiệp, để Po nhận ra giá trị của việc thay đổi, như câu thoại của ông cố gắng Ping trong bộ phim: “Thay đổi không phải lúc nào cũng là xấu. Con nghĩ sao mà ta luôn thay đổi thực đơn ở quán chứ? Vì nếu mọi thứ cứ mãi như cũ, không sớm thì muộn chúng sẽ mất đi mùi vị thôi!” Có lẽ các nhà làm phim phần 4 muốn nói nhiều hơn thế: “Thay đổi là tốt và mọi kết thúc đều là sự khởi đầu mới.”⁽²⁾

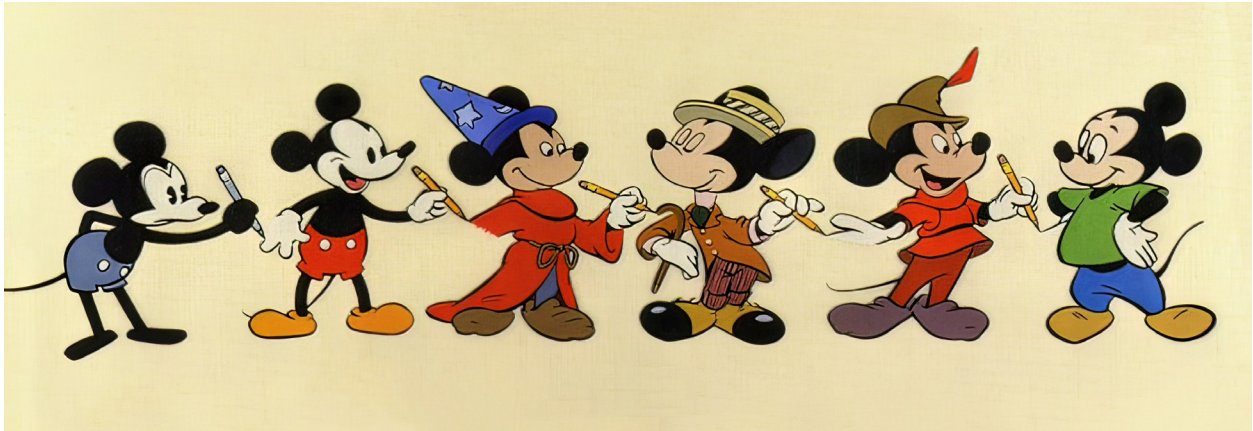
Tạo hình, diễn xuất nhân vật và thông điệp về sự thay đổi

Sự nhất quán trong tạo hình và diễn xuất nhân vật

Nhất quán là *có tính thống nhất từ đầu đến cuối, trước sau không mâu thuẫn, trái ngược nhau*⁽³⁾. Trong phim hoạt hình, tính nhất quán trong tạo hình và diễn xuất là cần thiết tạo nên sự thống nhất, giúp cho nhân vật duy trì được những đặc điểm, đặc trưng, nhận diện nhân vật, tạo nên thẩm mỹ riêng của bộ phim, nhất là đối với những nhân vật nằm trong loạt phim kéo dài hơn một thập kỉ như *Kung Fu Panda*. Trong lịch sử hoạt hình có những nhân vật của những loạt phim mà ở đó nhân vật hầu như không thay đổi độ tuổi, tuy nhiên tạo hình vẫn có sự thay đổi ở những giai đoạn khác nhau nhưng vẫn giữ

(2). Tracy Miller-Zaneke (2024), tr. 8

(3). Như Ý (1996), tr. 770

Sự thay đổi trong tạo hình của chuột Mickey (hãng Walt Disney) theo thời gian.

được những đặc trưng cơ bản nhất, tạo nên sự nhất quán trong xây dựng nhân vật hoạt hình, điển hình là những nhân vật lâu đời như chuột Mickey, Donald, Tom và Jerry,... điều đó tạo nên sự phát triển của nhân vật nhằm hoàn thiện hơn và phù hợp với kỹ thuật, công nghệ sản xuất phim cũng như thẩm mỹ thay đổi theo thời gian.

Thành công của loạt phim *Kung Fu Panda* phải nhắc đến những đóng góp của họa sĩ thiết kế nhân vật Nico Marlet và trưởng phòng hoạt hình Dan Wagner là những người tiên nhiệm đã thiết kế nên các nhân vật và diễn hoạt khiến cho các nhân vật trở nên sống động từ *Kung Fu Panda* (2008). Tạo hình và diễn xuất nhân vật với lối cách điệu, trang trí khỏe khoắn, sử dụng những hình khối kì hà khúc triết, màu sắc rực rỡ, mạnh mẽ, mang phong cách riêng, đặc biệt là các nhân vật võ hiệp như Po, Ngủ đại hiệp, Tai Lung... được dựa trên ý tưởng về *hình ý quyền* (những võ công mô phỏng theo động tác của các loài vật) tạo nên đặc trưng cho loạt phim.

Ở *Kung Fu Panda 4*, tuy đội ngũ thiết kế chính đã thay đổi, tạo hình của các nhân vật cũ như Po, Shifu, Ping, Li Shan,... vẫn được kế thừa, bên cạnh đó có khá nhiều các nhân vật mới như Chameleon, Han, rất nhiều nhân vật quần chúng... được họa sĩ thiết kế nhân vật chính Euni Cho tạo ra một cách chín chu và kế thừa ngôn ngữ tạo hình đã được họa sĩ

Nico Marlet thiết lập từ đầu, cơ bản giữ được sự nhất quán về mặt tạo hình và diễn xuất nhân vật của loạt phim. Nhờ sự phát triển về công nghệ so với nhiều năm trước, các nhà làm phim có những công cụ đồ họa mạnh mẽ hỗ trợ cho tạo hình và diễn xuất, giúp cho quá trình sản xuất phim và chất lượng hình ảnh nâng cao hơn dù có thể không nhận ra một cách rõ ràng trên màn ảnh rộng như sự thay đổi trong kỹ thuật tạo ra bộ lông mềm mịn của Po...

Sự nhất quán còn thể hiện ở việc duy trì chi tiết giống nhau trong tạo hình các nhân vật mà Chameleon biến thành: trên cơ thể của họ đều có những dấu vết của tắc kè hoa như lớp da, vảy sần sùi, những cái gai nhọn tua tủa trên cơ thể thay cho lớp lông thú mềm mịn, ánh mắt thay đổi, móng vuốt và đồng tử cũng thay đổi giống cấu tạo mắt của loài tắc kè hoa, mang dấu ấn của Chameleon, phân biệt với phiên bản gốc.

Trái: Tai Lung do Chameleon biến thành
Phải: Tai Lung

Sự độc đáo trong tạo hình và diễn xuất của nhân vật Chameleon

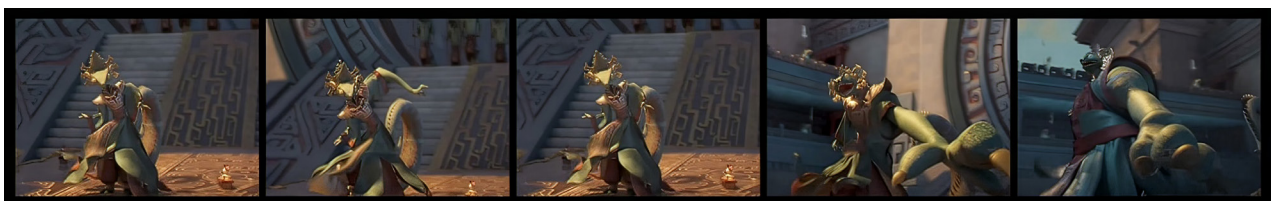
Trên tinh thần kế thừa ngôn ngữ tạo hình, *Kung Fu Panda 4* đã tạo nên điểm nhấn trong diễn xuất của nhân vật Chameleon với những pha biến hình vô cùng ấn tượng từ tạo hình tắc kè hoa sang các nhân vật khác to lớn hơn như voi, Tai Lung, Po, tất cả các bậc thầy Kung Fu... Năm 2007, khi bộ phim bom tấn *Robot đại chiến (Transformers)*, đạo diễn Michael Bay, Dreamworks Pictures sản xuất) ra đời, những pha biến hình của các autobots theo kiểu các robot đồ chơi lắp ghép biến hình giữa robot và ô tô nhưng ở mức độ cụ thể tinh xảo và phức tạp đã khiến khán giả màn ảnh rộng choáng ngợp. Màn biến hình của Chameleon ở *Kung Fu Panda 4* có phần siêu nhiên hơn nhưng cũng gây ấn tượng vô cùng ngoạn mục dù không theo cách trôi chảy, đẹp đẽ mà như bề từng khớp xương của từng phần cơ thể để biến hình. Chẳng hạn trong khi phần cơ thể bên phải vẫn chưa biến đổi thì bên trái dần bề gãy các khớp, vặn vẹo rồi biến thành hình dạng khác, con mắt bên này vẫn giữ nguyên trong khi con mắt bên kia méo mó và to dần ra... tạo nên hình hài quái dị, rùng rợn trong quá trình biến đổi, biểu hiện sự giận dữ của Chameleon. Điểm điểm là khi Chameleon cùng lúc biến hình thành tất cả các bậc thầy Kung Fu như Mãng Xà đại sư, Bộ Cạp đại sư, đại tướng Kai, lãnh chúa Shen... tạo nên một yêu quái gớm ghiếc. Để làm được điều đó, các nhà làm phim về cơ bản đã tạo nên hệ thống khớp xương các con rối đồ họa kỹ thuật số có đủ bộ điều khiển có thể di chuyển từng mảnh để thay đổi chúng. Chameleon có tới hơn 8000 bộ điều khiển có

thể điều chỉnh mọi thứ của nhân vật này. Đây là điểm độc đáo và xuất sắc nhất trong tạo hình và diễn xuất của *Kung Fu Panda 4*.

Tạo hình, diễn xuất của nhân vật gắn với thông điệp về sự thay đổi

Sự thay đổi ở đây không đơn thuần là thay thế cái này bằng cái khác mà nó nằm trong sự vận động, biến đổi khách quan theo quy luật hướng đi lên, từ thấp đến cao; thay đổi không có nghĩa là phủ nhận hoàn toàn cái cũ, thay thế bằng cái mới; thay đổi là phủ định những nhân tố tiêu cực, kế thừa, nâng cao những nhân tố tích cực, ngày càng hoàn thiện hơn; thay đổi ở đây chính là sự phát triển. Thời điểm bộ phim *Kung Fu Panda 4* phát hành cách thời điểm bộ phim đầu tiên của loạt phim ra mắt 16 năm, cách phần phim gần nhất 8 năm, vì vậy đòi hỏi phải có những thay đổi trong bộ phim là cần thiết.

Thay đổi là tất yếu nhưng không phải ai cũng sẵn sàng cho sự thay đổi, nhất là khi họ nghĩ rằng họ đang có mọi thứ mà họ muốn. Đó là điều xảy ra với Po. Trải qua 3 phần phim, Po đã đạt được danh hiệu Thần Long Đại Hiệp, chứng minh rằng mình xứng đáng với danh hiệu đó và hoàn thiện những kỹ năng Kung Fu đỉnh cao. Ở *Kung Fu Panda* (2008), người xem bị cuốn hút bởi câu chuyện một chú gấu trúc vụng về được chọn trở thành Thần Long Đại Hiệp cùng nội tâm đầy giận dữ và tổn thương của phản diện Tai Lung; ở *Kung Fu Panda 2* (2011) người xem bị cuốn hút bởi quá khứ bí ẩn của Po được hé mở gắn liền với quá khứ bạo tàn, hận thù và bất hạnh của phản diện Shen; ở *Kung Fu Panda 3* (2016) Po tìm lại được gia đình gấu trúc, thực sự biết được mình là ai, từ đâu tới, bước lên một bậc cao hơn với vai trò dẫn dắt người khác khi

Trích cảnh Chameleon biến hình. Tổng hợp từ nguồn: internet

trở thành thầy dạy Kung Fu cho người dân làng gấu chống lại phản diện Kai từng là huynh đệ của cụ rùa Oogway. Ở 3 phần đầu, Po dù đã trở thành Thần Long Đại Hiệp nhưng vẫn luôn phải nỗ lực để khẳng định điều đó với người khác và với chính bản thân cậu. Mỗi khi cậu khẳng định mình là ai, điều đó mang tính chấp nhận thân phận của cậu như là cậu vẫn được biết hơn là cậu thực sự tỏ tường về góc gác của mình. Po đã luôn tự hỏi “Tôi là ai?”, “Tôi là gì?”. Ở *Kung Fu Panda 3* (2016), Po nói với người bố Li Shan mới tìm lại được: “Con là Thần Long Đại Hiệp. Trừ gian diệt bạo là việc của con”; đến phần 4 này, Po vẫn nói với sư phụ Shifu rằng: “Thần Long Đại Hiệp là tất cả những gì con biết. Đó chính là con.” Trải qua nhiều cuộc hành trình, nhiều trận chiến với những đối thủ lớn mạnh, Po đã tự tin định nghĩa bản thân mình là ai, là gì. Giờ đây phải thay đổi những điều đó tất nhiên là không dễ chấp nhận. Khi sư phụ Shifu nói rằng cậu không làm Thần Long Đại Hiệp nữa mà sẽ đạt đến cấp độ cao nhất trong tất cả các môn Kung Fu: trở thành vị thần của thung lũng Hòa Bình, canh chừng thung lũng, truyền đạt sự tinh anh và lan tỏa hi vọng thì cậu từ chối. Với Po, trở thành Thần Long Đại Hiệp là Po đã đạt đến đỉnh cao của Kung Fu, làm được thứ mình giỏi, đạt được ước mơ và hài lòng với điều đó đến mức cậu sẵn sàng trao lại quyền trọng trí tuệ cho Shifu để có thể vẫn thoải mái làm Thần Long Đại Hiệp. Đứng trước một sự thay đổi lớn mà cậu chưa bao giờ nghĩ tới, Po chọn cách trốn tránh, cho đến khi bị Zhen dẫn dụ vào cuộc chiến của Chameleon, cậu mới chấp nhận đối diện với sự thay đổi.

Ở phần đầu của *Kung Fu Panda 4* có chi tiết đáng lưu ý, đó là cảnh Thần Long Đại Hiệp Po dù sở hữu những bí kíp Kung Fu đỉnh cao vẫn rất vất vả leo lên các bậc thang của Ngọc điện y như cảnh lần đầu Po leo lên Ngọc điện xem cụ rùa Oogway chọn Thần Long Đại Hiệp trong bộ phim năm 2008. Có thể thấy qua 4 phần phim,

tạo hình, biểu cảm, tính cách và chắc chắn phải kể đến giọng nói được lồng tiếng bởi Jack Black của Po gần như không thay đổi, kể cả sau mỗi lần lĩnh hội được một tuyệt kỹ Kung Fu nào đó, cậu vẫn trở lại là chú gấu Po vụng về, gây cười, nhưng chân thành, tốt bụng, trọng nghĩa. Po đã có những sự thay đổi ngoạn mục nhưng sự thay đổi của Po không nằm ở vẻ bề ngoài mà ở con người bên trong của cậu, sau mỗi lần nhận thức được điều gì đó, Kung Fu của cậu lại được nâng cao hơn, vai trò của cậu cũng dần thay đổi dù cậu không nhận ra. Điều tưởng chừng như mâu thuẫn là sự nhất quán trong tạo hình và diễn xuất làm nền cho sự thay đổi bên trong của Po. Tuy nhiên ở phần 4, Po không lĩnh hội thêm được tuyệt kỹ Kung Fu nào mà bộ phim cố gắng đưa Po đến tình huống để Po trao quyền trọng trí tuệ cho Zhen với tâm thế sẵn sàng trao lại danh hiệu Thần Long Đại Hiệp cho cô.

Kẻ thù lần này của Po là phù thủy tác kè hoa Chameleon hung dữ, không chỉ là nhân vật phản diện nữ đầu tiên của loạt phim mà còn có ngoại hình rất khác so với các nhân vật phản diện trước đó, hoàn toàn trái ngược với Po và có thể nói đây là nhân vật hoàn hảo đặt cạnh Po để nói về sự thay đổi trong phần phim này. Nếu như Po bất bại trước mọi kẻ thù nhờ sự phối hợp hoàn hảo giữa những kỹ năng Kung Fu và vóc dáng đặc trưng của cậu thì Chameleon lại “tận dụng sự thông minh và tàn nhẫn của cô ấy nhiều hơn là vóc dáng hay những kỹ năng Kung Fu để đạt được mục tiêu của mình” (theo đồng đạo diễn Stine)⁽⁴⁾. Trong khi vẻ bề ngoài của Po gần như không thay đổi còn Kung Fu của cậu không ngừng tăng lên thì Chameleon hoàn toàn ngược lại: thường xuyên biến hình thành người khác nhưng lại không thể chinh phục được Kung Fu, dù có thay đổi thành hình dạng của ai đi nữa thì chỉ là sự thay đổi về bên ngoài, không thể sở hữu Kung Fu của người đó bởi Kung Fu có thể được thân xác thi triển nhưng bí mật của nó lại

(4). Tracy Miller-Zaneke (2024), tr. 8

được cất giấu trong linh hồn. Vì thế Chameleon cần phải có được quyền trọng trí tuệ của Po để mở cánh cổng của linh giới, chiếm đoạn Kung Fu từ linh hồn của những bậc thầy ở đó.

Nhân vật Chameleon

Nếu như Po với vóc dáng to đùng được thiết kế rất đơn giản, cô đọng thì Chameleon nhỏ bé lại được thiết kế rất cầu kì, phức tạp, nhiều chi tiết cấu tạo các bộ phận trên cơ thể và trang phục, nhiều họa tiết trên da và trên trang phục..., đặc biệt là màn biến hình rùng rợn nhưng rất ấn tượng. Chameleon là một nhân vật cần được khai thác quá khứ và nội tâm phức tạp của nhân vật nhiều hơn, khán giả chỉ được biết tiểu sử của nhân vật gói gọn trong lời kể với Po: “Ta cũng xuất thân khiêm tốn và mơ mộng trở thành thứ gì đó lớn lao hơn. Ta muốn sự tôn trọng và quyền lực. Ta muốn trở thành đại sư Kung Fu. Ta đã bị tất cả các trường dạy võ mà ta đến quay lưng. Họ nói ta quá nhỏ, quá thấp kém, rằng Kung Fu không phải vận mệnh của ta. Vậy nên ta đã chọn một con đường khác: phép thuật. Ta đã trưởng thành, ta xuất sắc và ta có mọi thứ mà ta từng mơ về”. Chameleon sống nhờ vào sự thay đổi nhưng lại yêu cầu Zhen không được thay đổi sự khôn ngoan, tàn nhẫn, vô cảm mà bà ta nhìn

thấy ở Zhen. Những đối thủ của Po trong các phần phim trước đều được dành thời lượng nhất định để nói về quá khứ và những diễn biến nội tâm đa chiều ẩn sâu bên trong khiến họ trở thành con người của hiện tại, giúp người xem hiểu nhân vật và dù là phản diện vẫn có sự đồng cảm. Ở Chameleon thiếu sự dày dặn, đa chiều, người ta chỉ thấy nhân vật luôn hăm hực và giận dữ, khao khát sức mạnh Kung Fu và quyền lực, sẵn sàng nhẫn tâm với đứa trẻ bà ta đã cu rơ mang và dạy bảo như đồ đệ mà không mảy may thương xót. Chameleon có thiết kế đẹp và màn diễn xuất biến hình ấn tượng nhưng lại thiếu chiều sâu, thiếu tinh tế trong biểu cảm.

Các nhà làm phim đã lấy sự đối lập giữa tạo hình, diễn xuất bên ngoài với sự phát triển bên trong của nhân vật, sự đối lập giữa một bên là Po có hình dáng không thay đổi nhưng Kung Fu ngày càng cao hơn với một bên là Chameleon không có gì ngoài thay đổi hình dáng, có mọi thứ trừ Kung Fu, để đề cao sự thay đổi, thể hiện quan điểm thay đổi là cần thiết ngay cả khi đang ở trên đỉnh cao.

Một nhân vật mới chiếm vị trí quan trọng trong phần phim này là cô cáo Zhen – người được Po chọn làm Thần Long Đại Hiệp thay thế cho mình. Zhen vốn là một đứa trẻ lang thang dưới đáy xã hội gây được sự chú ý của Chameleon nên được bà ta mang về nuôi và huấn luyện thành đệ tử ruột, chính xác hơn là công cụ, tay sai của bà ta. Trong số các nhân vật mới xuất hiện ở phần 4, Zhen là một nhân vật đa chiều. Các cuộc chiến của Po trong loạt phim là sự đối đầu giữa hai phe: chính nghĩa và phi nghĩa, việc nhận diện hai phe đó rất rõ ràng. Tuy nhiên, Zhen là một nhân vật thách thức Po trong việc định vị cô ở phe nào. Dù đã trở thành Thần Long Đại Hiệp, lãnh hội những bí kíp Kung Fu cao nhất ở vị trí đó, bất bại trước kẻ thù, nhưng Po lại không nhận ra những mảnh khoe của Zhen, bị thao túng tâm lí và từ từ rơi vào cái bẫy của Zhen. Trong khi Zhen là một nhân vật

phức tạp, có nhiều ẩn số, nhiều mâu thuẫn, thì thiết kế của Zhen lại khá an toàn và có phần lạc lõng nếu đứng cạnh các nhân vật khác. Các nhân vật trong *Kung Fu Panda* với ngôn ngữ tạo hình cá tính, khúc triết, cách điệu nhiều và giàu tính trang trí với những hoạ tiết, mảng màu trên cơ thể, nhiều phụ kiện trang trí, ngay cả Po với thiết kế tròn trịa, đơn giản thì việc sắp xếp mảng màu đen trắng cân đối, đối xứng cùng chiếc quần

Nhân vật Zhen

chấp và từ nhiều mảnh vải vụn đều có tính trang trí và khiến Po luôn nổi bật. Zhen được tạo hình và biểu cảm theo kiểu xinh đẹp, dễ thương, chung chung, khó tìm thấy điểm nhấn, giống như đã thấy tạo hình ở đầu đó, khá thực theo cấu trúc loài thú, nhất là chi sau. Loài cáo trong văn học nghệ thuật vốn được xem là đại diện cho sự lừa lọc, gian ác nhưng tạo hình của Zhen sớm cho thấy đây không phải là tạo hình của nhân vật có bản chất gian ác mà sự lừa lọc bên ngoài là có nguyên do, sự thay đổi của Zhen trở nên dễ đoán.

So với Chameleon, Zhen được miêu tả những hình ảnh hồi tưởng về quá khứ khi còn là một đứa trẻ một cách rõ ràng hơn cùng những giằng xé trong nội tâm qua biểu cảm, từ đó khán giả có sự thương cảm hơn với nhân vật. Việc Zhen xuất hiện chiếm thời lượng và vai trò không nhỏ trong phim, khiến người xem có thể đặt ra vấn đề liệu có phải Po không chỉ chuyển giao vai trò Thần Long Đại Hiệp sang cho Zhen mà cả vai trò trong loạt phim. Lựa chọn của Po nói lên rằng không phải ai cũng có thể trở thành Thần Long Đại Hiệp nhưng Thần Long Đại Hiệp có thể là bất cứ ai, đến từ bất cứ đâu. Nếu như Po với tâm hồn thuần khiết nhìn mọi người, mọi vật, mọi việc theo đúng bản chất nên được

cụ rùa Oogway chọn làm Thần Long Đại Hiệp thì phẩm chất nào ở Zhen khiến cô được chọn làm Thần Long Đại Hiệp lại không rõ ràng và thuyết phục. Việc Zhen được Po chọn làm Thần Long Đại Hiệp thay thế cho mình là một sự thay đổi lớn trong nhìn nhận các giá trị.

Một sự thay đổi khác trong phần 4 là việc các nhà làm phim đã đặt Ngũ Đại hiệp ra khỏi hành trình của Po, thêm rất nhiều nhân vật mới không mang dấu ấn Kung Fu. Sự vắng bóng của Ngũ Đại Hiệp trong hành trình lần này của Po (họ chỉ xuất hiện ít ỏi ở phần cuối phim khi luyện Kung Fu cho Zhen) khiến bộ phim thiếu đi những cảnh chiến đấu với những đòn Kung Fu đặc trưng của từng đại hiệp theo tinh thần của *hành ý quyền*, nhất là trong một bộ phim về Kung Fu.

“*Inner peace*” (tạm dịch: tĩnh tâm) là một khái niệm trong loạt phim như là một câu thần chú lặp đi lặp lại, mô tả trạng thái bình yên của tâm trí và tinh thần thông qua thiền định, cho phép một người làm được những điều dường như không thể mà các bậc thầy Kung Fu đều học và thiền định theo những cách khác nhau. Trong phần 4, cảnh Po hay Shifu cố gắng ngồi thiền nhưng bất lực bởi vô vàn suy nghĩ lung tung rồi dừng luôn việc thiền định không giúp truyền tải giá trị của việc đạt được trạng thái tĩnh tâm, thay vào đó là giải quyết bằng những hành động đấm đá được thêm vào rất nhiều như phủ định giá trị của khái niệm xuyên suốt này trong phần phim. Ý nghĩa của việc *thiền định* với tâm trí, giúp cho người ta có thể *tĩnh tâm*, đi đến sự giác ngộ, lĩnh hội bí kíp Kung Fu cao hơn đã không còn được như thiết lập từ những phần phim trước, là một sự thay đổi ảnh hưởng không nhỏ đến giá trị của cả loạt phim.

Nhìn chung, tạo hình và diễn xuất trong *Kung Fu Panda 4* vẫn thể hiện sự sinh động cho các nhân vật, những cảnh hành động đẹp mắt, những pha hài hước không thể thiếu. Việc lựa chọn nhân vật tác kè hoa Chameleon với tạo hình và phần diễn hoạt biến hình độc đáo cho

chủ đề này là hoàn hảo. Tuy nhiên một số thay đổi trong tạo hình nhân vật khác có những điểm thay đổi so với ngôn ngữ tạo hình đã được thiết lập trước đó phần nào ảnh hưởng đến sự nhất quán trong tạo hình của phim.

Kết luận

Với chủ đề về sự thay đổi, tạo hình và diễn xuất nhân vật trong *Kung Fu Panda 4* vừa kế thừa những giá trị từ các phần phim trước vừa có những sáng tạo mới nhằm thể hiện chủ đề của phim. Thay đổi là cần thiết và tất yếu để phát triển. Tuy nhiên, lựa chọn những giá trị nào để lại, những giá trị nào phát huy mà vẫn giữ được bản sắc là lựa chọn cần sự cân nhắc kỹ lưỡng. Ở phần 4 này không chỉ có Po thay đổi vai trò mà sự thay đổi diễn ra trên toàn bộ phim, trong đó có cả sự định hướng loạt phim của các nhà sản xuất. Sự thay đổi trong tạo hình và diễn xuất nhân vật chỉ là một phần trong sự thay đổi chung đó nhưng có tác động không nhỏ đến thẩm mỹ của loạt phim.

Kung Fu Panda 4 có sự hài hước, vui nhộn trong tạo hình và diễn xuất của các nhân vật, từ nhân vật chính đến hàng loạt nhân vật phụ, nhân vật quần chúng, là yếu tố đóng góp rất nhiều vào sự thu hút của bộ phim. Nhưng nếu chỉ như vậy thì có thể thấy ở rất nhiều bộ phim hoạt hình khác. Điều làm nên thành công và đặc sắc của loạt phim *Kung Fu Panda* giữa rất nhiều bộ phim nổi tiếng khác của hãng chính là nhờ tạo hình và diễn xuất đặc trưng của nhân vật trong phim kết hợp với chất liệu văn hóa Trung Hoa, nhất là từ Kung Fu. Thay đổi để phát triển, kéo dài sự hấp dẫn của loạt phim là điều mà khán giả mong chờ, những gì tạo nên giá trị của bộ phim cần được tiếp tục phát huy, như lời sư phụ Shifu nói với Po ở đầu phim: “Những gì tạo nên con cũng sẽ là một phần của con trong tương lai”. Đối với sự thay đổi mà các nhà làm phim đã thể hiện trong phần 4 này có thể khiến những giá trị đó thay đổi theo một hướng khác đi, tương lai của Po nói riêng và loạt phim nói chung chưa rõ ràng.

* *Ths., Giảng viên khoa Thiết kế Mỹ thuật, Đại học Sân khấu - Điện ảnh Hà Nội*

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Tracy Miller-Zaneke (2024), *The art of Dreamworks Kung Fu Panda 4 (Nghệ thuật của Dreamworks phim Kung Fu Panda 4)*, NXB Abrams.
2. Như Ý - chủ biên (1996), *Từ điển tiếng Việt thông dụng*, NXB Giáo dục, Hà Nội.
3. TS. Phạm Văn Sinh, GS, TS. Phạm Quang Phan - đồng chủ biên (2010), *Giáo trình nguyên lý cơ bản của chủ nghĩa Mác - Lênin*, Bộ GD&ĐT, NXB. Chính trị Quốc gia, Hà Nội.
4. *Kung Fu Panda 4, Behind the animation (Kung Fu Panda 4, Phía sau hoạt hình)*, <http://youtube.com>. Truy cập 25/ 6 / 2024.
5. <https://dictionary.cambridge.org/>. Truy cập 25 / 6/ 2024.
6. <https://www.dreamworks.com/>. Truy cập 25/ 06 / 2024.

Ngày Tòa soạn nhận được bài: 26/9/2024; Ngày phản biện, đánh giá: 10/10/9/2024
Ngày chấp nhận đăng: 24/10/2024; Ngày đăng: 7/12/2024